

SÖZ HƏR GÜN YAŞAYIR

Sözü yaradan da onunla birgə

İndi yayın "od tökülən" vaxtıdır. Uşaqlı-böyükü hər kəs sərən bir guşə axtarır. Kimi yaylaq sevdasında, kimi bulaq, kimi söyüd kölgəsi, kimi də

Kimi də sözüen kölgəsində, qələmin kölgəsindədi. Bax, sözün, qələmin kölgəsində olanlar yay-qış bilmirlər. Hər gün bal arısı kimi gəzib-dolaşır və öz ömürlərini eridib qatırlar sözün ömrünə. Ona görə də söz ömürlü olurlar söz adamları. Mənim əyani şəkil-də tanıyıb ünvanını, sözünün işiğini kifayət qədər gördüyüm, bildiyim söz adamlarının bir qismi cismani olaraq dünyasını dəyişib. Onların arasında Bəxtiyar Vahabzadə, Məmməd Araz, Hüseyn Arif, Nəbi Xəzri, Nüsrət Kəsəmənli, Davud Nəsimi, Səyavuş Sərxanlı, Vahid Əlifəoğlu, Əhəd Muxtar, Tofiq Abdin, İsa İsmayilzadə, Akif Səməd, Ədalət Əsgəroğlu, Cavanşir Eloğlu və təbii ki, bir də Vaqif Cəfərli. Mən bu insanların hər biriylə zaman-zaman görüşmüşəm, danışmışam. Görüşüb danışmayanda da sözlərini dinləmişəm, oxumuşam və onların sözünü öz yazılarımda sözünün içərisində göyrətmişəm. Bax elə bu yayın "od tökülən" məqamında mənim sözə üz tutmağımın bir səbəbi də nə vaxtdan bəri yazı məsamın üstündə mənimlə üz-üzə dayanmış üç cilidlikdi. Bu seçilmiş əsərlərin, yeni üç cilidliyin müəllifi insan kimi bəmərə, dərdi, qəmi özünə yaxın buraxmayan, aranın Qara Şairidi! Ona bu adı dəyərli alimimiz, ağsaqqal şairimiz Ənvər Əhməd vermişdi. O, Vaqif Cəfərliyə həmişə Qara Şair deyər müraciət edirdi. Və mən də onunla mətbuat səhifəsindən başlanan görüşümüzün real tarixçəsini aranda, yeni Beyləqanda gerçəkləşdirər bildim. Hətta evinin qonağı oldum. Həyatindəki gilənar ağacının kölgəsində bir samovar çayı da bizim üçün dəmləndi. Və

onun hər sözü, hər zarafatı yaddaşıma köçdü. Çünki o tək mənə yox, bütün söz adamlarına bu cür səmimi, bu cür istiqanlı idi. Hətta barmaqları ilə zəri cütleyib nərtdaxtanın balaca meydançasına atanda da onun üzündəki təbəssüm, dilindəki söz adamın canından yorğunluğu çıxarırdı

Budur, nə vaxtdan bəri hər birini təkrar-təkrar vərəqlədiyim bu üç cilidliyin üz qabığındakı şəkil elə həmin o təbəssümü, həmin o səmimiyyəti ifadə edən həmin o şəkilin sahibi mənimlə birlikdə ruhən Beyləqana gedir. Rayon mərkəzindəki çayxanaların birində əyləşib siqaret çıxarıb yandırırıq. Çay gələndə qədər evdən, özümüzdən danışırıq. Sonra keçirik SÖZƏ

Vaqif bu dünyanı cismən erkən tərk etsə də, özündən sonra onun yerində söz qaldı. O sözləri Beyləqanın dəyərli ziyalıları, sözə, sənətə qiymət verənləri bir yerə toplayıb onun unudulmaqdan, yaddan çıxmaqdan, gözədən, könlükdən iraq düşməkdən xilas etdilər. Həmin xeyriyyəçi insanların sayəsində Vaqif Cəfərliyin üç cilidliyi çox mükəmməl bir şəkildə oxucu qarşısına çıxarılıb. Kitabın nəşri, dəyərli şairimiz Musa Ələkbərli, onun redaktoru və çapa hazırlayanı Beyləqanda söz, nüfuz sahibi olan, bədii sözə könül verən ağsaqqal dostum Əlağa Mehdiyev, buraxılışına məsul AYB-nin Beyləqan rayon nümayəndəliyinin sədri Mehman Əliyev, rəyçiləri Asif Cəfərli və Bəhram Fərmanzadədi. Kitabın birinci, ikinci cilidlərində şairin şeirləri toplanıb. Bu şeirlərin demək olar ki, böyük əksəriyyətini mən onun öz dilindən eşitmişdim. Xüsusilə Vaqifin "Öd daşı" şeiri mənə həmişə müəyyən psixoloji anlar yaşadırdı. O, dünyasını dəyişəndən sonra bu şeir tez-tez mənim yadıma düşməyə başladı. Bilmirəm, bu onun sağlığı

durumuyla bağlıydı, yoxsa səhiyyəyemizin, cəmiyyətimizin əlaşq-dolaşmaq işləriylə Amma hər nə idisə, hər dəfə kimdennsə sağlamlıqla bağlı şikayət eşidəndə Vaqifin zarafatlı və bir də "Öd daşı" şeiri yadıma düşür. İnan ki, elə birinci cilidi açanda da bilmirəm təsadüfəndi, yoxsa elə belə də olmalıydı, qarşımda "Öd daşı" şeirini gördüm. Vaqif yazırdı ki:

**Güvenib gücünə ayaqlarımın,
Birtəhər girleyib baş gəzdirirəm.
Namərd adamlara atmağa bir gün,
Özümün içimdə daş gəzdirirəm.**

**... Bir gün çəkilişi dumanam, sisəm,
Ömrümə, günümə yel əsəsiymiş
Mən indii bilmişəm, mənim öd kisəm,
Cərrah olanlarmış pul kisəyimiş.**

**Ağrını, əzabı hələ qoy çəkim,
Tanrı səbr yığıb səbrimin üstə.
Ödümdəki daşı çıxarıb, həkim,
Başdaşı qoyarkən qəbrimin üstə.**

Bəli, mən Vaqif Cəfərliyin şeirlərindən ibarət cilidliyinin və eləcə də həmin əsərlərin üçüncü cilidi-

ni, yeni Vaqifin müxtəlif mövzularda yazdığı və dövrü mətbuatda işıq üzə görmüş publisist yazılarının toplandığı üçüncü cilidi də əziz bir xatirə, hədiyyə kimi gözümdən önündən uzağa qoya bilmirəm. Çünki Vaqiflə bizim dostluğumuzun bütün telləri işıqlı söz-dən ibarət idi - təmənnəsiz və qarşılıqlı diqqətə köklənən sözlərdən. Yeri gəlmişkən, kitabın xeyrixahlarına mənim Vaqiflə bağlı yazdığım yazıları da üçüncü cilidə əlavə etdiklərinə görə, dərin təşəkkürümü bildirirəm. Və həm Vaqifi ananlara və onu yaşadanlara və həm də oxuculara birbaşa demək istəyirəm ki, vallah, bu dünyada söz qalacaq. O sözlərdən nümunələr:

**Yaman vurulmuşdum mən o gözlərə,
O gözlərsiz büsat qura bilmirəm.
Boylanıb yoluna neçə min kərə,
İndi o gözlərsiz dura bilmirəm.**

**Eh, mən o gözləri itirdim salıb,
Çəkib bu könlümü dara, apardın,
Mənim gözlərimin əlindən alıb,
O gözəl gözləri hara apardın.**

**Uçub bir quş kimi getdin ömürdən,
Qoymadın boylanam sən o gözlərə.
Əlimi üzümə söykəyib hərdən,
Baxmaq istəyirəm mən o gözlərə.**

**Mən səni sevmə bilmədim,
Verənlər məkan vermədi.
Belədən belə qaynaşan,
Adamlar imkan vermədi.**

**Əlindən qaldırıb göyə,
Yerdən qaldıra bilmədim.
Mən səni göydə sevməyə,
Göyə apara bilmədim.**

**Boş yer qəhətə çəkilib,
Satılıb öpüş yerimiz.
Uca binalar tikilib,
Zəbt olub görüş yerimiz.**

**Eh, bu gün könlümə düşmüşdün yaman,
Mən səni axtarıb tapa bilmədim.
Öpüşsüz üzünə, öpüşsüz qalan,
Kobud dodağımı yapa bilmədim.**

**Eh, bu gün könlümə düşmüşdün yaman,
Üzünə göz dolu baxmaq istədim.
İncə əllərini alıb bu zaman,
Kobud əllərimlə sıxmaq istədim.**

**Heç nəyi, heç nəyi vecə almadı,
Bərədən xəbərsiz, bənddən xəbərsiz.
Bu kəndin qızları kənddə qalmadı,
Qoşulub qaçdılar kənddən xəbərsiz.**

**Durna qatarıq uçdu sabaha,
Qardaşa, bacıya vermədiklər sırr.
Bu kəndin qızları qalmadı daha,
Qoşulub qaçdılar bu kənddən bir-bir.**

**Düşüb arxasınca payızı, yazı,
Nə qədər tazını qovarmış tazı.
Yüz dəfə, min dəfə baxmışam azı,
Ay qardaş, bu kino köhnəlib daha.**

**Sapandı olanlar daşın itirib,
Üzüyü olanlar qaşın itirib.
Baş rolu oynayan başın itirib,
Ay qardaş, bu kino köhnəlib daha.**

**Dözüm yiyələri dözümdən düşüb,
Özümü minmişəm özümdən düşüb.
Köhnəmiş kadrlar gözümdən düşüb,
Ay qardaş, bu kino köhnəlib daha.**

**Deməli, alınan bahalı mülklər,
əmlaklar, geyimlər müəyyən zaman üçündür. Amma söz dünya durduqca duracaq. Ona görə də imkanı olanlardan sözə dəyər verməyi, sözünü işığa çıxara bilməyənlərin xeyrixahı olmağı təvəqqe edirəm. Bununla onlar da söz ömrü qazanacaqlar. Və nəhayət, Vaqifin üç cilidliyini mənə əzizim Əlağa müəllim göndərib. Və hər üçünə də içdən gələn isti aftoqraflar yazıb. Mən bu diqqəti heç vaxt unutmayacam. Bu həm ağsaqqal, həm dost, həm də söz xridarının diqqətidir. Bütövlükdə isə Vaqifin sözünü bir külliyyat halında Azərbaycan ədəbi ictimaiyyətinə, ədəbi sözün meydanına çıxaranlara "sağ olun!" deyirəm.**

Əbulfət MƏDƏTOĞLU